

Rain Kaarjas
Edelaraudtee AS
edel@edel.ee

Meie 19.08.2026 nr 12.2-1/3413-1

**Märgukiri seoses riigihankega
„Raudteeülesõitude AFS 2026“**

Lugupeetud Rain Kaarjas

Rahandusministeeriumile esitati järelevalveteade, milles juhiti tähelepanu Edelaraudtee aktsiaseltsi, (edaspidi ka: hankija) poolt ehitustööde tellimiseks korraldatavale dünaamilise hankesüsteemiga („EDR DHS 5. Raudteeületuskohtade turvangusüsteemide ümberehitus, viitenumber 274682) seotud riigihankele „Raudteeülesõitude AFS 2026“, viitenumber 313174, (edaspidi ka: riigihange või riigihanke menetlus).

Järelevalveteate esitaja leiab, et riigihanke alusdokumendid (edaspidi ka: RHAD) ei vasta riigihangete seaduse (RHS) § 88 lg-tes 6-7 tehnilise kirjelduse koostamisele ette nähtud nõuetele, sest hankija on riigihanke alusdokumentides kõik seadmed tootja ja tootekoodi täpsusega ette kirjutanud ning keelanud kasutada samaväärseid seadmeid. Riigihankega tellib hankija ehitustöid 19-le ülesõidukohale. Hankes osalemiseks avaldati teade 21.07.2026 kell 20.22 ja pakkumuste esitamise tähtaeg saabus 03.08.2026 kell 10.00. Seega jättis hankija pakkumuse koostamiseks aega vaid 8 tööpäeva (12 kalendripäeva), mis ei ole järelevalveteate esitaja hinnangul mõistlik tähtaeg ega vasta RHS §-s 3 sätestatud üldpõhimõtetele.

Rahandusministeerium tutvus riigihangete registrist kättesaadavate riigihanke andmetega ja tuvastas järgmist.

Dünaamilise hankesüsteemi (edaspidi ka: DHS) alusel hankelepingu sõlmimiseks avaldas hankija ettepaneku pakkumuse esitamiseks riigihangete registris 21.07.2026 kell 20.22 ja pakkumuste esitamise tähtaeg saabus 03.08.2026 kell 10.00.

HD Lisa 5 Maksumuse Tabel sisaldab töölehti, milles on kirjeldatud töö teostamiseks kasutatavad materjalid, sealjuures sisaldavad materjalide kirjeldused konkreetse tootja nimetust (nt Siemens AG, Weidmüller, Phoenix Contact ja artikli koodi).

Hankija muutis riigihanke alusdokumentide hulka kuuluvat HD Lisa 5 Maksumuse Tabel korduvalt, viimati laupäeval, 1.08.2026 kell 17.25. Hankija on lisanud dokumendi muudatusele kirjelduse „01.08.2026 võrreldes versiooniga 4 on vabastatud SuureJaani materjalide lehel

ühikhindade lahtrid täitmiseks. Varasemad muudatused (31.08. 2026) versioonides 2-4 olid võrreldes algversiooniga: 1) exceli automaatarvutuse valemite korrigeerimine; 2) ühikhindade lahtrite ekslikust kirjutuskaitstusest vabastamine. Muudatused on parandatud töölehtedel märgitud punasega. Tabelis olevate komponentide sisu ja kogus ei ole võrreldes algversiooniga muutunud. Pakkumus tuleb esitada Maksumuse tabel vs 5. Hankija vabandab tekkinud ebamugavuse pärast.“

Riigihanget korraldab hankija DHS-iga seotud hankena. Dünaamilise hankesüsteemi alused on sätestatud RHS §-s 32, milles lg-s 2 on muu hulgas sätestatud, et DHS-is kohaldatakse piiratud hankemenetluse sätteid, arvestades RHS 1. peatüki 6. jao 2. jaotises sätestatud erisusi.

Dünaamilise hankesüsteemi alusel hankelepingle sõlmimist reguleerib RHS § 35, kuid tulenevalt RHS § 32 lg-s 2 sätestatust tuleb järgida ka piiratud hankemenetluse kohta seaduses sätestatud, sealjuures riigihange alusdokumentide koostamise ja muutmise kohta sätestatud nõudeid.

Iga riigihanke menetluse läbiviimisel on hankija RHS § 3 p-st 2 tulenevalt kohustatud järgima RHS §-s 3 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid, sh RHS § 3 p-s 2 sätestatud põhimõtet, et kõik isikutele seatavad piirangud ja kriteeriumid peavad olema riigihanke eesmärgi suhtes proportsionaalsed, asjakohased ja põhjendatud. RHS § 3 p 3 kohustab hankijat tagama konkurentsi efektiivse ärakasutamise riigihankel. RHS § 3 p-ides 2-3 sätestatud üldpõhimõtteid peab hankija järgima ka tehnilise kirjelduse koostamisel. Juhul kui hankija nimetab tehnilises kirjelduses konkreetseid tooteid, välistades sealjuures ka samaväärsete toodete pakkumise, läheb hankija vastuollu eelnimetatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtetega.

Euroopa Kohus selgitas kohtuasjades C-424/23 ja C-568/24 tehtud otsustes tehnilise kirjelduse koostamise ja märke „või sellega samaväärne“ lisamise nõudeid. Kohus rõhutas, et tehniline kirjeldus tuleb koostada nii, et see ei vähendaks kunstlikult konkurentsi teatavat ettevõtjat soosivate nõuetega, kirjeldades vastava ettevõtja poolt tavapäraselt pakutavate asjade põhiomadusi, võimaldades esitada pakkumusi, mis kajastavad eelkõige turul olevate tehniliste lahenduste mitmekesisust. Hankijad peavad tagama, et tehniline kirjeldus võimaldab kõigile ettevõtjatele võrdse juurdepääsu hankemenetlusele ega tekita põhjendamatuid takistusi riigihangete avamisel konkurentidele. Tehnilise kirjelduse üksikasjalikkuse aste peab olema kooskõlas ka proportsionaalsuse põhimõttega, mis tähendab, et tuleb analüüsida, kas see üksikasjalikkuse aste on taotletavate eesmärkide saavutamiseks vajalik.

Kohus selgitas, et hankija tuleb sõnastada tehniline kirjeldus eelkõige kirjeldades hanke eseme kasutusomadusi või funktsionaalseid nõudeid. Selline tehnilise kirjelduse sõnastamine aitab üldiselt kõige paremini saavutada konkurentidele avatuse eesmärki ja sellist innovatsiooni soodustavat sõnastamise meetodit tuleks kasutada võimalikult ulatuslikult.

Kohtu otsuses on märgitud lisaks, et tehnilises kirjelduses on põhimõtteliselt keelatud nimetada kindlat marki või allikat või eri protsessi, mis iseloomustab konkreetse ettevõtja tooteid, või liiki või teatavat tootmisviisi, mis võiks teatavaid ettevõtjaid või tooteid soosida või need välistada. Sellised viited ei aita avada konkreetset riigihanget konkurentidele, vaid pigem piiravad konkurentsi. Erandkorras võib hankija lisada tehnilist kirjeldust sisaldavatesse hankedokumentidesse vastava viite tingimusel, et kasutusomadused või funktsionaalsed nõuded, standardid või nende kahe kombinatsioon ei võimalda iseenesest lepingu reguleerimisest piisavalt täpselt ja arusaadavalt kirjeldada. Niisugusel juhul peab hankija lisama sellele viitele märke „või samaväärne“. Viite kindlale margile, allikale vms võib teha kui see on hankelepingu eseme seisukohast objektiivselt põhjendatud.

Riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid tuleb järgida ka pakkumuste esitamise tähtaja määramisel ja riigihanke alusdokumentide muutmisel. Kuigi RHS-is on sätestatud minimaalsed pakkumuste esitamise tähtajad, tuleb igas konkreetsetes riigihanke menetluses pakkumuste esitamise tähtpäeva sätestamisel hankijal lähtuda hankelepingu esemest, eelkõige selle keerukusest ning kogusest, mahust või hulgast, igal üksikul juhul ei pruugi seaduses sätestatud minimaalne tähtaeg olla piisav.

Isegi kui hankija ei ole kohustatud konkreetse riigihanke läbiviimisel järgima RHS sätestatud täpseid riigihanke alusdokumentide muutmise reegleid (RHS § 81) tulenevalt sellest, et RHS § 35 lg 3 lubab pakkumuste esitamise tähtaja võrgustikusektori hankijal DHS-iga liidetud taotlejatega kokku leppida pakkumuste esitamise tähtajas, tuleb alusdokumentide muutmisel hankijal samuti silmas pidada, et muudatusega oleks pakkumuse koostamisel võimalik ka tegelikult arvestada. Muutes riigihanke alusdokumente puhkepäeval, s.o laupäeval kl 17.25, mis eelnes esmaspäeval kl 10.00 määratud pakkumuste esitamise tähtpäevale, ei ole riigihankes osalemisest huvitatud isikutel praktiliselt võimalik pakkumust muudetud alusdokumentidega kooskõlla viia. Sealjuures tuleb arvestada, et antud riigihanke eseme keerukust ja mahukust, mida illustreerib mh asjaolu, et muudetud HD Lisa 5 Maksumuse Tabel sisaldab 40 töölehte.

Eespool kirjeldatud asjaolud võisid tingida selle, et riigihankes esitas pakkumuse ainult üks ettevõtja. Soovitame RHS § 210 lg-tes 1-2 lähtudes edaspidi hanketegevuse korraldamisel, sh riigihanke alusdokumentide koostamisel järgida hoolikamalt riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Estella Põllu
riigihangete valdkonna juht

5885 1336 Estella.Pollu@fin.ee